

Spis treści

Wstęp	7
-------------	---

Część pierwsza

OKRES WŁADZY BOLESŁAWA BIERUTA 1944–1956

Rozdział 1

Aparat bezpieczeństwa jako główny organ władzy przeznaczony do zwalczania przeciwników ustroju komunistycznego i Kościoła	13
1.1. Geneza powstania	13
1.2. Rozwój organizacyjny w latach 1944–1954	14
1.3. Podstawowe zadania aparatu bezpieczeństwa	18
1.4. Pion operacyjny MBP do walki z Kościołem katolickim	22

Rozdział 2

Kościół katolicki a władze komunistyczne, trudności w kształtowaniu stosunków .	25
2.1. Sytuacja Kościoła katolickiego po zakończeniu wojny	25
2.2. Początki sekularyzacji	29
2.3. Zerwanie konkordatu	29
2.4. Kościół wobec wymierzonych w niego działań władz i SB	31
2.5. Kościół katolicki po wyborze bp. S. Wyszyńskiego na Prymasa Polski	36
2.6. Sytuacja Kościoła po zjednoczeniu partii PPR i PPS	37
2.7. Rozmowy z rządem, porozumienie między państwem i Kościołem	42
2.8. Położenie Kościoła po uwięzieniu prymasa Wyszyńskiego	49

Rozdział 3

Ukierunkowanie działań organów bezpieczeństwa przeciwko Kościołowi katolickiemu przez partię i kierownictwo MBP	53
3.1. Początki działań w latach 1945–1947	53
3.2. Zintensyfikowanie działań UB	54

Rozdział 4

System represji stosowany wobec duchowieństwa katolickiego	75
4.1. Uwagi wstępne	75
4.2. Rozmowy profilaktyczne	76
4.3. Przesłuchania i ostrzeżenia profilaktyczne	77
4.4. Zatrzymania	77
4.5. Inne dokuczliwe formy represji	78

4.6. Metody operacyjne rozpracowania Kościoła	80
4.7. Aresztowania	82
4.8. Pokazowe procesy polityczne duchowieństwa	90
<i>Rozdział 5</i>	
Sieć agenturalna jako główny instrument rozpracowywania Kościoła	99
5.1. Zagadnienia ogólne dotyczące agentury UB	99
5.2. Werbunek agentów i informatorów spośród duchownych i osób świeckich związanych blisko z Kościołem	100
5.3. Metody rozpracowywania Kościoła przez agentów	104
<i>Rozdział 6</i>	
Inne przejawy walki z religią i ograniczania działań Kościoła w świetle raportów szefów UB	107
6.1. Wypieranie religii ze szkół	107
6.2. Sytuacja katolickich organizacji i stowarzyszeń	116
6.3. Organizacja charytatywna „Caritas”	118
6.4. Problemy kształcenia duchowieństwa	122
6.5. Katolicki Uniwersytet Lubelski	125
6.6. Zakony	127
<i>Rozdział 7</i>	
Próby tworzenia frontu porozumienia i współpracy katolików z komunistami i rola w tym UB	129
7.1. Metody pozyskiwania duchownych i katolików świeckich do współpracy z wła- dzami	129
7.2. Komisja księży przy ZBoWiD	132
7.3. Zmiany w ruchu postępowych księży i katolików świeckich	138
7.4. Zjednoczenie ruchu społecznie-postępowego	140
<i>Część druga</i>	
OKRES WŁADZY WŁADYSŁAWA GOMUŁKI 1957–1970	
<i>Rozdział 8</i>	
Przemiany październikowe w Polsce i ich wpływ na stosunki państwo–Kościół ...	145
<i>Rozdział 9</i>	
Aparat bezpieczeństwa wobec przemian październikowych 1956 roku	149
9.1. Przeobrażenia w strukturze organizacyjnej	149
9.2. Ocena przez SB działalności Kościoła katolickiego i jego „wrogich” poczynań na tle kursu politycznego Gomułki	157
9.3. Plany i wytyczne operacyjne SB do walki z Kościołem	165
<i>Rozdział 10</i>	
Metody działań operacyjnych SB skierowane przeciwko Kościołowi	181
10.1. Rozpracowywanie techniczne Kościoła	181
10.2. Kombinacje operacyjne	184
10.3. Agenci (tajni współpracownicy)	191

Rozdział 11

Zwalczanie i rozpracowywanie operacyjne instytucji kościelnych	201
11.1. Zakony	201
11.2. Seminarium duchowne	217
11.3. Katolicki Uniwersytet Lubelski (KUL)	226
a) KUL jako „reakcyjny ośrodek antykomunistyczny”	227
b) Działalność SB wymierzona w KUL	229
11.4. Kurie biskupie	235
11.5. Parafie	245

Rozdział 12

Przedsięwzięcia SB w ograniczaniu działań religijnych Kościoła	247
12.1. Ograniczanie wpływu Kościoła na młodzież akademicką	247
12.2. Inne formy walki SB z wpływami Kościoła na uczelniach	254
12.3. Udział SB w ograniczaniu i wyprowadzaniu religii ze szkół	258
a) Powstanie Towarzystwa Szkoły Świeckiej	260
b) Laicyzacja według raportów SB	263
c) Walka z krzyżami i emblematami religijnymi	264
d) Ustawa z 15 VII 1961 r. o sekularyzacji szkolnictwa	268
e) Punkty katechetyczne i ograniczanie ich działalności	274
12.4. Zwalczanie pielgrzymek i ograniczanie uroczystości kościelnych	278
12.5. Obchody milenijne Kościoła w Polsce w 1966 r. i ich zwalczanie	281

Rozdział 13

Akcje specjalne SB i MO uderzające w Kościół	291
13.1. Raport KGMO o zagrożeniach ze strony Kościoła	291
13.2. W obronie krzyża i kościoła w Nowej Hucie	293
a) Bilans walk o krzyż i kościół w Nowej Hucie	299
13.3. Obrona posiadłości parafialnej kościoła w Zielonej Górze	300
a) Efekty walk społeczeństwa Zielonej Góry	303
13.4. Wydarzenia w Nowej Hucie i Zielonej Górze w ocenie MSW	304
13.5. Zamach komunistów na Jasną Górę	305

Rozdział 14

Inne uderzenia represyjne SB w duchowieństwo i wiernych Kościoła	311
14.1. Rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze	311
14.2. SB i Kolegia karno-administracyjne (orzekające)	312
14.3. Areszty, sprawy operacyjne i śledcze	313
14.4. Przykładowe sankcje wobec duchowieństwa i aktywu katolickiego stosowane przez organy bezpieczeństwa lub z ich inspiracji	316
14.5. Udział SB w przedsięwzięciach zmierzających do ograniczania bazy materialnej Kościoła katolickiego	329

Rozdział 15

Próby tworzenia frontu porozumienia katolików z komunistami	335
15.1. Ruch postępowy katolików wobec przemian popaździernikowych	335
15.2. Udział SB w odbudowie „ruchu postępowego księży”	337
15.3. Kościół a Stowarzyszenie PAX i Służba Bezpieczeństwa	348

15.4. Ateizm jako oręż walki z religią katolicką	354
<i>Część trzecia</i>	
OKRES WŁADZY EDWARDA GIERKA, STANISŁAWA KANI I WOJCIECHA JARUZELSKIEGO 1971–1990	
<i>Rozdział 16</i>	
Przemiany polityczne w Polsce w latach 1971–1981 i ich wpływ na działalność MSW i organów bezpieczeństwa	363
16.1. Przemiany po wydarzeniach grudniowych	363
16.2. Przemiany polityczne w latach 1980–1981	366
<i>Rozdział 17</i>	
Oficjalny stosunek ekipy gierkowskiej do Kościoła katolickiego	369
<i>Rozdział 18</i>	
Zakulisowa ocena Kościoła i duchowieństwa przez partię i MSW	373
<i>Rozdział 19</i>	
Departament IV MSW, rozwój, zadania i działalność w latach 1971–1990	393
19.1. Rozwój struktury organizacyjnej	393
19.2. Podstawowe zadania Departamentu IV MSW do walki z Kościołem	397
19.3. Środki i metody pracy Departamentu IV MSW	399
19.4. Współpraca Departamentu IV z innymi pionami MSW oraz MO	400
19.5. Zmiany uściślające działalność Departamentu IV MSW	401
<i>Rozdział 20</i>	
Ukierunkowywanie pracy funkcjonariuszy SB Departamentu IV przez kierownictwo MSW i partii na odprawach krajowych i wyniki tych działań	405
<i>Rozdział 21</i>	
Ograniczanie środkami przymusu budownictwa sakralnego	415
<i>Rozdział 22</i>	
Polski papież a partia i Służba Bezpieczeństwa	423
22.1. Wybór papieża i stosunek do niego partii i MSW	423
22.2. Pierwsza pielgrzymka papieża Polaka do Polski	428
22.3. Następne wizyty papieża w Polsce socjalistycznej	435
Zakończenie	437
Wykaz ważniejszej literatury	439
Indeks nazwisk	443